

Postępowanie zabezpieczające wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie (iThenticate Similarity Report)

Postępowanie zabezpieczające wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie

Protective proceedings against a person using domestic violence

ABSTRAKT

Artykuł ma charakter naukowo-badawczy. Jego celem jest omówienie postępowania zabezpieczającego wobec sprawcy przemocy w rodzinie w obszarze polskiego postępowania cywilnego i udzielenie odpowiedzi na pytania o sposób zabezpieczenia, jego przedmiot, cel, przebieg postępowania oraz udzielenie zabezpieczenia. Odpowiedzi na te pytania mogą mieć nie tylko wartość dogmatyczną, ale i praktyczną, zwłaszcza że brak jest naukowych opracowań dotyczących *stricte* tego tematu. Chociaż podstawową metodą badawczą zastosowaną w artykule jest analiza formalno-dogmatyczna, to uwzględniono również praktykę stosowania prawa posługując się analizą orzecznictwa sądów powszechnych oraz dyskusji naukowej prowadzonej na podstawie tych judykatów. Ten nowy sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych o charakterze nowacyjnym służy ochronie osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zapewnieniu tymczasowej ochrony prawnej poprzez odizolowanie ofiary od podmiotu stosującego przemoc, w sytuacjach, gdy stwarza on zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników. Zabezpieczenie jest uwarunkowane uprzednim wydaniem nakazu lub zakazu przez właściwy organ (Policję, Żandarmerię Wojskową lub sąd). Jeżeli taki nakaz lub zakaz został wydany, sąd może udzielić zabezpieczenia na zasadach określonych w art. 755²-755⁴ k.p.c., jeżeli brak jest wcześniejszego nakazu, wówczas udzielenie zabezpieczenia następuje na zasadach ogólnych (art. 755 k.p.c.).

Słowa kluczowe: postępowanie zabezpieczające; przemoc w rodzinie; kodeks postępowania cywilnego

Wprowadzenie

Zabezpieczenie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie stanowi nowy sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych wprowadzony do Kodeksu postępowania cywilnego w 2020 r. wraz z nowym postępowaniem nieprocesowym o zobowiązanie osoby stosującej przemoc do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia¹. Jego celem jest szybkie odizolowanie osoby dotkniętej przemocą od podmiotu stosującego przemoc, w

¹ Zmiany zostały wprowadzone ustawą z 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 956).

Faculty of Law and Administration

sytuacjach gdy stwarza on zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników². Podstawę materialnoprawną tego postępowania stanowi art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie³. Nakaz opuszczenia mieszkania przez osobę stosującą przemoc i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia może być wydany przez funkcjonariusza Policji lub żandarma wojskowego albo przez sąd⁴. Postanowienie sądu zobowiązującego osobę stosującą przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia mogą być wydane w postępowaniu nieprocesowym na podstawie art. 560⁷ § 1 k.p.c. albo zabezpieczającym, na podstawie art. 755² § 1 k.p.c.⁵ Wprowadzenie nowego sposobu zabezpieczenia ma na celu zapewnienie tymczasowej ochrony prawnej na czas trwania postępowania⁶ i rodzi pytania o przedmiot tego zabezpieczenia, jego cel, charakter, przebieg

² Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, <https://sip.lex.pl/#/act-project/102859216?unitId=justification> (dostęp z dnia 21.12.2020 r.)

³ Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218), zwana dalej: u.p.p.r. Jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie (lub lokal służący zaspokajaniu bieżących potrzeb mieszkaniowych), swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta tą przemocą może żądać, aby sąd, właściwy według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał go do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia (art. 11a u.p.p.r. w zw. z art. 560² k.p.c.). Artykuł 11a u.p.p.r. stosuje się również w przypadku, gdy: osoba dotknięta przemocą w rodzinie opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu; członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie opuścił wspólnie zajmowane mieszkanie; małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu oraz inna osoba stosująca przemoc w rodzinie, okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie. Zgodnie z art. 2 pkt 2 u.p.p.r. przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody dla ich zdrowia fizycznego lub psychicznego, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Stosownie do treści art. 2 pkt 1 u.p.p.r., przez „członka rodziny” należy rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., a także inną osobę wspólnie zamieszkujejącą lub gospodarującą. Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu - Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r..., *op.cit.*, <https://sip.lex.pl/#/act-project/102859216?unitId=justification> (dostęp z dnia 21.12.2020 r.).

⁴ M. Strus-Wołos, *Stapanie po polu minowym. Rzecz o nowych przepisach postępowania cywilnego o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, *Głos Prawa* 2020, t.3, <https://glosprawa.pl/artukul-162/stapanie-po-polu-minowym-rzecz-o-nowych-przepisach-postepowania-cywilnego-o-zobowiazanie-osoby-stosujacej-przemoc-w-rodzinie-do-opuszczenia-wspolnie-zajmowanego-mieszkania-i-jego-bezposredniego-otocz> (dostęp z dnia: 1.12.2022)

⁵ Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r..., *op.cit.*, <https://sip.lex.pl/#/act-project/102859216?unitId=justification> (dostęp z dnia 21.12.2020 r.)

⁶ F. Manikowski, *Postępowanie w sprawie o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia – analiza badań aktowych*, *Prawo w Działaniu* 2022, nr 50, s. 36

postępowania oraz udzielenie zabezpieczenia. Odpowiedzi na te pytania ⁵ mogą mieć nie tylko wartość dogmatyczną, ale i praktyczną. Chociaż podstawową metodą badawczą zastosowaną w artykule jest analiza formalno-dogmatyczna, to uwzględniono również praktykę stosowania prawa posługując się analizą orzecznictwa sądów powszechnych oraz dyskusji naukowej prowadzonej ⁵ na podstawie tych judykatów.

I. Przedmiot i sposób zabezpieczenia wobec sprawcy przemocy w rodzinie

Przedmiotem ¹ zabezpieczenia w postępowaniu ⁴ o zobowiązanie sprawcy stosującego przemoc w rodzinie do opuszczenia i zakazanie zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia jest roszczeniem niepieniężnym, co oznacza, że sąd powinien udzielić „zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń ¹⁸pieniężnych” (art. 755 § 1 k.p.c.). Do otwartego katalogu sposobów zabezpieczenia roszczeń ¹⁴niepieniężnych uregulowanego w art. 755¹–757 k.p.c., dodano nowy sposób ¹⁰zabezpieczenia w postaci przedłużenia czasu trwania nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego ¹bezpośredniego otoczenia wydanego przez Policję (art. 15aa ustawy o policji⁷) lub Żandarmerię Wojskową (art. 18a ust. 1 ustawy o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych⁸)⁹ lub w postaci zmiany wskazanej w nakazie lub zakazie odległości od tego ²mieszkania, na którą osoba stosująca przemoc w rodzinie nie może się do niego zbliżać lub zmiany obszaru, na którym osobie tej nie wolno przebywać (art. 755² k.p.c.). Wskazany ²nakaz oraz zakaz stosownie do art. 15ak ust. 1 u.p. oraz art. 18k u.ż.w. tracą moc po upływie 14 dni od chwili wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, w którym czas ten został przedłużony¹⁰. Sąd może przedłużyć obowiązywanie nakazu lub zakazu na czas, jaki uzna za odpowiedni w danym przypadku, jednak na okres nie dłuższy niż wnioskowany przez uprawnionego, z uwagi na związanie sądu granicami przedmiotowymi wniosku o udzielenie

⁷ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (Dz.U. 2021.1882 t.j), zwana dalej: u.p.

⁸ Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. 2021.1214 t.j.), zwana dalej: u.ż.w.

⁹ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 36

¹⁰ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 36-37

zabezpieczenia¹¹. Związanie granicami wniosku o udzielenie zabezpieczenia oznacza, że sąd nie może orzec z urzędu o rozszerzeniu obszaru lub odległości od mieszkania względem zastosowanych przez policjanta lub żandarma wojskowego, jeżeli nie domagał się tego uprawniony (chyba że sąd opiekuńczy udziela zabezpieczenia z urzędu, na podstawie art. 755⁴ k.p.c. – o czym niżej). Sąd może natomiast ten obszar lub odległość zawęzić, nie uwzględniając wniosku w dalszym zakresie¹².

Pomimo że nie wynika to wprost z art. 755² k.p.c., to nie jest wykluczone udzielenie przez sąd zabezpieczenia polegającego na nakazaniu sprawcy przemocy w rodzinie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie mu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia również w tych przypadkach, w których nie został wydany przez policjanta lub żandarma wojskowego nakaz ani zakaz. Możliwość ta wynika wprost z art. 755 § 1 k.p.c. i uregulowanego w nim otwartego katalogu sposobów zabezpieczenia roszczeń¹³. Zakazy lub nakazy mają regulacyjny charakter i sprowadzają się do uregulowania stosunków, czyli unormowania praw i obowiązków między stronami na czas trwania postępowania¹⁴, co może służyć także zapewnieniu skuteczności, a nawet wykonalności przyszłego orzeczenia¹⁵.

W postępowaniu zabezpieczającym wobec sprawcy przemocy zabezpieczenie następuje zatem przez unormowanie praw i obowiązków, które może polegać na ustanowieniu określonych nakazów i zakazów¹⁶. Tego rodzaju zabezpieczenie stanowi wyjątek od

¹¹ T. Partyk [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie nieprocesowe. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt. Postępowanie zabezpieczające. Komentarz*, O.M. Piskowska (red.), Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 9

¹² T. Partyk [w:] *Kodeks..., op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 10; zob także: J. Jagieła [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–1095¹*, Warszawa 2020, Legalis art. 755 k.p.c., nb. II.2; M. Muliński [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730–1217*, J. Jankowski (red.), Warszawa 2019, Legalis art. 755 k.p.c., nb. 2

¹³ T. Partyk [w:] *Kodeks..., op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 7

¹⁴ A. Jakubecki, *Cele i funkcje postępowania zabezpieczającego według Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych w praktyce sądowej*, R. Kulski (red.), Warszawa 2022, Legalis rozdz. I § 5; Na temat zabezpieczenia regulacyjnego zob.: W. Broniewicz, A. Marciniak, I. Kunicki, *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2020, s. 751; T. Ereciński, *O zabezpieczeniu nowacyjnym*, Przegląd Sądowy 1992, nr 3, s. 43; J. Jagieła [w:] *Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz, t. IV*, A. Marciniak (red.), Warszawa 2020, s. 6; F. Zedler, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, t. I*, Toruń 1995, s. 12; H. Mądrzak, *Charakter i zakres ochrony prawnej* [w:] *60 latolitość prawa sądowego cywilnego a jego odrębności krajowe*, M. Sawczuk (red.), Lublin 1997, s. 258; J. Jagieła, *Tymczasowa ochrona prawna w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2007, s. 215 – podają za: A. Jakubecki, *Cele..., op.cit.*, Legalis rozdz. I § 7; A. Jakubecki [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego. Postępowanie zabezpieczające, tom V*, A. Jakubecki (red.), Warszawa 2016, s. 56

¹⁵ A. Jakubecki [w:] *System..., op.cit.*, s. 68

¹⁶ T. Ereciński [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, T. Ereciński (red.), Warszawa 2016, Lex art. 755 k.p.c., nb. 6

Faculty of Law and Administration

ustanowionej w art. 731 k.p.c. reguły, że zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, zaś przypadki, w których prawo dopuszcza tego typu zabezpieczenie, określa się mianem zabezpieczenia antycypacyjnego. Antycypuje ono definitywną ochronę prawną, która powinna być udzielona w postępowaniu rozpoznawczym (jurysdykcyjnym)¹⁷. Jest to zatem tymczasowe udzielenie uprawnionemu takiej samej ochrony prawnej, jaką ma zapewnić mu przyszłe orzeczenie nakazujące lub zakazujące określonych zachowań¹⁸. Ze względu na swój charakter zabezpieczenie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie jest zabezpieczeniem nowacyjnym, które tworzy nowy stan pomiędzy stronami postępowania, określając ich prawa i obowiązki¹⁹. Jego istotą jest przejściowe ukształtowanie stosunku pomiędzy obowiązany i uprawnionym²⁰, w którym zaspokojenie uprawnionego będzie jedynie okresowe, prowadząc do powstania pewnego stanu przejściowego i prowizorycznego²¹. W judykaturze wskazuje się, że zabezpieczenie nowacyjne może nie różnić się od treści rozstrzygnięcia sprawy, co stanowi antycypację przyszłego rozstrzygnięcia, o ile uprawniony wykaże, że bez takiego zabezpieczenia narażony będzie na szkodę albo inne niekorzystne skutki. Interes prawny określony jest tu potrzebą uzyskania natychmiastowej ochrony prawnej w celu uchronienia uprawnionego przed szkodą lub innymi negatywnymi następstwami, które dotknęłyby go pomimo ostatecznego wygrania sprawy²². W art. 730¹ § 2 k.p.c. *expressis verbis* stwierdza się, że interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia „uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia”²³. E. Strus-

¹⁷ A. Jakubecki, C... *op.cit.*, Legalis rozdz. I § 5

¹⁸ A. Jakubecki [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217*, A. Jakubecki (red.), Lex 2019, art. 755 k.p.c., nb. 2; A. Jakubecki [w:] *System...*, *op.cit.*, s. 409

¹⁹ Na temat zabezpieczenia nowacyjnego zob.: A. Jakubecki [w:] *System...*, *op.cit.*, s. 409

²⁰ T. Ereciński, *O zabezpieczeniu...*, *op.cit.*, s. 42–48 – podają za: J. Studzińska, G. Julke [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System Postępowania Cywilnego, tom 8*, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2007, s. 30

²¹ E. Wengere *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2009, s. 88 – podają za: J. Studzińska, G. Julke [w:] [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System Postępowania Cywilnego, tom 8*, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2021, s. 30

²² Postanowienie SA w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2013 r., I ACZ 590/13, LEX nr 1313386; postanowienie SA w Poznaniu z dnia 6 maja 2013 r., I ACZ 766/13, LEX nr 1313388; postanowienie SO w Gdańsku z dnia 13 stycznia 2013 r., III Cz 42/13, POSAG 2013/2/112-119 – podają za: J. Studzińska, G. Julke [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne...*, *op.cit.*, s. 30 i za: M. Mulińskim [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730-1217*, J. Jankowski (red.), Warszawa 2019, Legalis art. 755 k.p.c., nb. 8

²³ A. Jakubecki, *Cele...*, *op.cit.*, Legalis rozdz. I § 3; na temat podstaw zabezpieczenia roszczeń zob. R. Flejszar *Podstawy zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym – wybrane zagadnienia (art. 730¹, 753 i 753¹ k.p.c.)* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych. Materiały konferencyjne. Ogólnopolski Zjazd Katedr Postępowania Cywilnego Szczecin – Niechorze (28-30 września 2007 r.)*, H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2009, s. 147-159

Wołos podkreśla, że przesłanka istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia jest aktualna także w odniesieniu do zabezpieczenia udzielanego przez sąd z urzędu. Zgodnie bowiem z treścią przepisu ogólnego art. 730¹ § 1 i 2 k.p.c. wyjątki od zasady konieczności istnienia interesu prawnego powinny wynikać z ustawy. Jeżeli wnioskodawca zdoła uprawdopodobnić roszczenie, najczęściej jednocześnie wykaże istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Z uwagi na to, że podstawą materialnoprawną postępowania rozpoznawczego jest art. 11a u.p.p.r., to celem postępowania zabezpieczającego będzie zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zapewnienie poszanowania prawa do życia, zdrowia i poszanowania godności osobistej. W postępowaniu o wydanie nakazu lub zakazu zabezpieczenie często będzie miało skutek ochronny dla wszystkich członków rodziny sprawcy przemocy²⁴.

II. Przebieg postępowania zabezpieczającego wobec sprawcy przemocy w rodzinie

Jak wspomniano, sąd może wydać zabezpieczenie nie tylko w formie przedłużenia nakazu lub zakazu wydanego uprzednio przez Policję lub Żandarmerię Wojskową na podstawie art. 755² k.p.c., lecz także jako zabezpieczenie udzielone pierwszy raz osobie dotkniętej przemocą, na jej wniosek (jeżeli uprawdopodobni ona roszczenie i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia – art. 730¹ i 732 k.p.c.)²⁵. Jest ona osobą uprawnioną w znaczeniu materialnym, gdyż to na jej rzecz i w jej interesie następuje zabezpieczenie²⁶. Postępowanie zabezpieczające może być wszczęte również na wniosek prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka oraz z urzędu przez sąd opiekuńczy - na podstawie art. 560⁴ § 2 w zw. z art. 755² § 3 k.p.c. w związku z zawiadomieniem Policji lub Żandarmerii Wojskowej o wydaniu nakazu lub zakazu, gdy w mieszkaniu przebywa osoba małoletnia (art. 15ad ust. 4 u.p. lub art. 18d ust. 4 u.ż.w.)²⁷.

²⁴ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Tom IV, Artykuły 730-1088*, T. Wiśniewski (red.), Warszawa 2021, Lex art. 755⁴ k.p.c., nb. 4

²⁵ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb.1-2

²⁶ M. Walasik [w:] *System prawa procesowego. Postępowanie zabezpieczające. t. V*, T. Ereciński (red. naczelny), A. Jakubecki (red. Naukowy) Warszawa 2016, s. 510

²⁷ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 36; W doktrynie podkreśla się, że jeżeli sąd rozpoznający sprawę o wydanie nakazu/zakazu albo Policja lub Żandarmeria Wojskowa powezmą informację, iż w mieszkaniu będącym przedmiotem postępowania mieszka osoba ubezwłasnowolniona całkowicie, której zdrowie lub życie może być narażone na niebezpieczeństwo wskutek aktów przemocy, powinny zawrócić do sądu opiekuńczego na podstawie art. 572 § 1 i 2 w zw. z art. 570 k.p.c. – tak: M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755⁴ k.p.c., nb. 2

Zgodnie z art. 755⁴ k.p.c. sąd opiekuńczy po otrzymaniu od Policji lub Żandarmerii Wojskowej zawiadomienia o wydaniu nakazu lub zakazu wobec osoby stosującej przemoc, zamieszkującej z osobami małoletnimi, jest zobligowany do wszczęcia postępowania z urzędu i orzeczenia bezzwłocznie w przedmiocie zabezpieczenia w zakresie uregulowania sposobu roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi, jak również w przedmiocie kontaktów małoletnich ze sprawcą przemocy, zgodnie z treścią art. 755 § 1 ust. 4 k.p.c.²⁸. Wszczęcie postępowania zabezpieczającego z urzędu nie pozbawia przedstawiciela ustawowego małoletniego, lub dorosłej ofiary przemocy zamieszkującej wraz ze sprawcą w jednym lokalu, możliwości złożenia wniosku do sądu w terminie 14 dni od daty wydania nakazu lub zakazu²⁹. Zgłoszenie takiego wniosku nie ogranicza z kolei możliwości sądu opiekuńczego ustanowienia zabezpieczenia w innym (szerszym) zakresie wykraczającym poza granice żądania wniosku³⁰. W piśmiennictwie podkreśla się, że zabezpieczenie może dotyczyć uregulowania kontaktów osoby stosującej przemoc, wobec której wydano nakaz lub zakaz, z małoletnim tą przemocą dotkniętym, włącznie z wyjściem poza zakres orzeczenia co do zakazu lub nakazu, np. poprzez jednocześnie orzeczenie o ograniczeniu lub zakazaniu utrzymywania kontaktów na podstawie art. 113² § 1 albo art. 113³ k.r.o., ustalenie kontaktów w obecności osób trzecich (np. kuratora sądowego) albo poprzez wydanie wszelkich innych zarządzeń, które pozwolą na kompleksową ochronę osoby małoletniej³¹. Sąd opiekuńczy może w ramach zabezpieczenia postępowania wydać także zarządzenia regulujące istotne sprawy dzieci (w tym również w zakresie zapewnienia pomocy psychologicznej małoletniemu), a także wydać zabezpieczenie, o którym mowa w art. 755² § 1 k.p.c.³². Oznacza to, że sąd opiekuńczy może w dowolny sposób określić sposób zabezpieczenia w przedmiocie pieczy i kontaktów³³. Wynika to z tego, że osiągnięcie celu postępowania zabezpieczającego, którego przedmiotem nie jest roszczenie pieniężne, jest możliwe tylko wtedy, gdy sąd ma swobodę w zakresie ustalenia sposobów udzielenia

²⁸ G. Kamiński, *Nowe postępowanie odrębne w sprawie przemocy domowej*, Nowa Currenda 2021, nr 2, s. 46 i n.; J. Jagieła, *Nakazanie przez Policję osobie stosującej przemoc w rodzinie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia* [w:] *Symbiote Andree Marciniak dedicatae*, J. Jagieła (red.), R. Kulski (red.), Warszawa 2022, s. 322

²⁹ A. Banaszewska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, P. Ryłski (red.), Legalis 2022, art. 755² k.p.c., nb. 7

³⁰ M. Walasik [w:] *System...*, *op.cit.*, s. 569

³¹ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755⁴ k.p.c., nb. 8

³² A. Banaszewska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis 2022, art. 755⁴ k.p.c., nb. 11

³³ G. Kamiński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.; E. Stefańska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 478-1217*, M. Manowska (red.), Lex 2022, art. 755³ k.p.c., nb. 3

zabezpieczenia w przypadku świadczeń, które nie mają charakteru świadczeń pieniężnych, i dostosowywania sposobu zabezpieczenia do danej sytuacji faktycznej³⁴.

Jeżeli natomiast sąd opiekuńczy po dokonaniu własnych ustaleń uzna udzielenie zabezpieczenia za zbędne, wówczas orzeknie o braku podstaw do jego udzielenia³⁵.

W przypadku wszczęcia postępowania na wniosek we wniosku o udzielenie zabezpieczenia należy wskazać żądanie, które powinno obejmować także skonkretyzowanie sposobu udzielenia zabezpieczenia. Uprawniony zwracając się o udzielenie ochrony prawnej w postępowaniu zabezpieczającym musi bowiem określić na czym ochrona ta powinna polegać³⁶, gdyż, jak wskazano, poza wyjątkiem z art. 755⁴ k.p.c. - sąd jest związany granicami wniosku. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech dni od dnia jego wpływu do sądu (art. 755² § 4 k.p.c.), co jest podyktowane potrzebą jak najszybszego odseparowania ofiary od sprawcy przemocy³⁷. Jest to rozwiązanie szczególne w stosunku do art. 737 k.p.c., przewidującego rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie tygodnia od dnia jego wpływu do sądu³⁸.

Zapewnieniu szybkości postępowania służy także możliwość dokonywania doręczeń przez Policję oraz Żandarmerię Wojskową (art. 560⁶ w zw. z art. 755² § 3 k.p.c.) oraz rezygnacja z wzywania do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zabezpieczenie lub innych pism procesowych, w sytuacji gdy osoba wnosząca wniosek lub inne pismo nie dołączy odpowiedniej liczby odpisów (art. 560⁴ § 2 w zw. z art. 755² § 3 k.p.c.)³⁹. Sąd sam sporządza je we własnym zakresie, a następnie doręcza uczestnikom postępowania. Z uwagi na charakter postępowania i stosowane w nim środki o charakterze izolacyjnym, o wszczęciu postępowania zabezpieczającego sąd powinien powiadomić prokuratora i doręczyć mu zawiadomienia o terminach posiedzeń⁴⁰.

³⁴ I. Gil [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, E. Marszałkowska-Krześ (red.), Legalis 2021, art. 755, nb 2

³⁵ A. Banaszewicz [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis 2022, art. 755⁴ k.p.c., nb. 4; G. Kamiński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.; E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755³ k.p.c., nb. 3

³⁶ M. Walasik [w:] *System...*, *op.cit.*, s. 56

³⁷ G. Kamiński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.

³⁸ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 37

³⁹ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 37; T. Partyk [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 12-13

⁴⁰ P. Woś, *Postępowanie względem osoby stosującej przemoc w rodzinie w Kodeksie postępowania cywilnego*, *Studia Prawnicze KUL* 2022, nr 3, s. 72-73

W przypadku oddalenia wniosku, sąd (po rozważeniu okoliczności) może rozstrzygnąć o utrzymaniu lub uchyleniu zabezpieczenia, gdyż postanowienie oddalające wniosek nie jest na tym etapie prawomocne (zob. art. 744 § 1 k.p.c.). W takich sytuacjach najczęściej odpadają podstawy uzasadniające trwanie stanu zabezpieczenia, co oznacza, że uchylenie zabezpieczenia powinno nastąpić ze względu na konieczność honorowania praw uczestnika, prowadzące do umożliwienia mu korzystania z mieszkania w najszybszym możliwym terminie⁴¹.

¹⁹ Jeżeli wniosek o udzielenie zabezpieczenia zostanie złożony przed wszczęciem postępowania nieprocesowego o wydanie nakazu lub zakazu, sąd oceni, czy wnioskodawca spełnia kryteria uznania go za osobę dotkniętą przemocą w rodzinie zgodnie z art. 11a ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 1 i 2 u.p.p.r. Udzielając zabezpieczenia sąd wyznaczy termin nie dłuższy niż 2-tygodniowy, w którym wniosek o wszczęcie postępowania z art. 11a u.p.p.r. o wydanie nakazu lub zakazu będzie musiał zostać wniesiony pod rygorem upadku zabezpieczenia (art. 733 k.p.c.). W razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu zabezpieczenie upada z mocy prawa, bez konieczności wydawania postanowienia stwierdzającego jego upadek⁴².

III. Udzielenie zabezpieczenia wobec sprawcy przemocy w rodzinie

Postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia ma charakter antycypacyjny⁴³. W treści postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, podobnie jak w treści postanowienia o udzieleniu nakazu lub zakazu w postępowaniu rozpoznawczym, sąd powinien określić w sposób weryfikowalny obiektywnie, co stanowi „bezpośrednie otoczenie” mieszkania⁴⁴, gdyż wydając postanowienie o przedłużeniu obowiązywania nakazu lub zakazu, sąd, stosując art. 755² § 1 *in fine* k.p.c., jest uprawniony do zmiany wskazanego w nakazie lub zakazie obszaru lub odległości od miejsca zamieszkania, które osoba stosująca przemoc w rodzinie była zobowiązana zachować (art. 560⁸ w zw. z art. 560⁷ k.p.c.), dostosowując w większym stopniu ochronę osoby dotkniętej przemocą do aktualnej sytuacji⁴⁵.

⁴ Jeżeli sąd w postanowieniu nie orzeknie w przedmiocie obszaru lub odległości od miejsca zamieszkania – obowiązujące w tym zakresie pozostają postanowienia zawarte w nakazie lub

⁴¹ A. Budniak-Rogała, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 202

⁴² M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb. 2

⁴³ P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, 8. 72; T. Partyk [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 8

⁴⁴ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb. 6

⁴⁵ P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 73; G. Kamiński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.; F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 38; A. Banaszewska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis 2022, art. 755² k.p.c., nb. 9

zakazie wydanym przez Policję lub Żandarmerię Wojskową. Regulacja dotycząca postępowania zabezpieczającego różni się zatem od unormowania obowiązującego w postępowaniu głównym, ponieważ w art. 560⁷ § 1 k.p.c. ustawodawca zobligował sąd, aby w postanowieniu zobowiązującym do opuszczenia mieszkania wskazał obszar lub odległość od mieszkania, które osoba stosująca przemoc w rodzinie jest obowiązana zachować⁴⁶.

Wykonanie nakazu opuszczenia wspólnego mieszkania lub zakazu zbliżania się podlega kontroli Policji lub Żandarmerii Wojskowej. W postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia sąd określa częstotliwość dokonywania przez tę służbę kontroli, czy przedłużony nakaz lub zakaz nie są naruszane. Częstotliwość kontroli powinna być dostosowana do rzeczywistej potrzeby konkretnego przypadku (art. 755² § 2 k.p.c.)⁴⁷, choć przepisy określają także szczegółowo reguły kontroli. Zgodnie z art. 15ai u.p. i art. 18i u.ż.w. w okresie obowiązywania nakazu lub zakazu Policja (Żandarmeria Wojskowa) przynajmniej trzykrotnie sprawdza, czy nakaz lub zakaz nie są naruszane, i podejmuje niezbędne czynności. Pierwsze sprawdzenie odbywa się następnego dnia po wydaniu nakazu lub zakazu. Czynności sprawdzenia Policja (Żandarmeria Wojskowa) podejmuje również na podstawie postanowienia sądu o udzieleniu zabezpieczenia w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, którym nakaz lub zakaz zostały przedłużone.

Ponadto dla zapewnienia osobie dotkniętej przemocą ciągłości ochrony, sąd wskazuje w postanowieniu czas trwania zabezpieczenia (art. 755³ k.p.c.), co wynika z tymczasowości postępowania zabezpieczającego⁴⁸. Określenie czasu trwania nakazu lub zakazu jest konieczne w sytuacji, gdy uprzednio Policja lub Żandarmeria Wojskowa nie wydały nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia albo (lub jednocześnie) zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub gdy upłynął czas obowiązywania nakazu lub zakazu orzeczonego przez te organy i zabezpieczenia dokonuje sąd⁴⁹. Wymóg wskazania okresu, na który udzielone jest zabezpieczenie dotyczy postanowienia wydanego na podstawie zarówno art. 755 k.p.c., jak i

⁴⁶ E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb 10

⁴⁷ P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 73; G. Kamieński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.; F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 38

⁴⁸ G. Kamieński, *Nowe postępowanie...*, *op.cit.*, s. 46 i n.; P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 73-74; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające*, J. Gołaczyński (red.), Warszawa 2013, Lex rozdz. III.5

⁴⁹ G. Julke [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System Postępowania Cywilnego, tom 8*, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2021, s. 195

Faculty of Law and Administration

art. 755² k.p.c.⁵⁰. Czas trwania zabezpieczenia może zostać ustalony na okres postępowania nieprocesowego w pierwszej instancji, a to ze względu na treść art. 560⁸, który wymaga obligatoryjnego orzeczenia przez sąd pierwszej instancji w postanowieniu w przedmiocie nakazu lub zakazu także o zabezpieczeniu, jeżeli było udzielone, chyba że okoliczności będą przemawiały za innym jego określeniem⁵¹.

Sąd, wydając orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, ma obowiązek rozstrzygnąć w nim także o udzielonym zabezpieczeniu (art. 560⁸ k.p.c.). Uchylenie poprzednio udzielonego zabezpieczenia jest konieczne z uwagi na fakt, iż w obrocie prawnym nie mogą funkcjonować dwa tytuły wykonawcze w tym samym przedmiocie, co byłoby możliwe przy zastosowaniu reguły ogólnej z art. 757 k.p.c., który przewiduje możliwość równoległego funkcjonowania przez określony czas tytułu zabezpieczenia i tytułu egzekucyjnego⁵². W piśmiennictwie uzasadniane jest to tym, że postanowienie uwzględniające wniosek w przedmiocie izolacji osoby stosującej przemoc w rodzinie jest skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia (art. 560⁷ § 2 zd. 1 KPC), a sąd może je uchylić i zmienić w razie zmiany okoliczności – nawet gdy jest prawomocne (art. 560⁷ § 2 zd. 2 KPC), dlatego „elastyczność” postanowienia wydanego w postępowaniu rozpoznawczym powoduje zbędność równoległego utrzymywania zabezpieczenia⁵³.

Odpis postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia sąd doręcza niezwłocznie uczestnikom postępowania (uprawnionemu i zobowiązanemu), wraz z pouczeniem o zażaleniu, a także prokuratorowi, Policji lub Żandarmerii Wojskowej. Ponadto o wydanym postanowieniu powiadamia się właściwy miejscowo zespół interdyscyplinarny (powołany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) oraz właściwy miejscowo sąd opiekuńczy – jeżeli w mieszkaniu, w którym dochodzi do przemocy domowej, zamieszkują osoby małoletnie (art.

⁵⁰ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 38; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis, art. 755³ k.p.c., nb. 1; A. Banaszewska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis 2022, art. 755³ k.p.c., nb. 4

⁵¹ M. Brus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb. 4

⁵² A. Budniak-Rogała, *Postępowanie w przedmiocie odizolowania osoby stosującej przemoc w rodzinie od osób dotkniętych tą przemocą (art. 560² i n. KPC) – zagadnienia wybrane* [w:] *Symbolae Andreae Marciniak dedicatae*, J. Jagieła (red.), R. Kulski (red.), Warszawa 2022, s. 201; P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 73-74; F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 38; E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755³ k.p.c., nb. 4; A. Laskowska-Hulisz, *Postępowanie nieprocesowe w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, Lex 2020

⁵³ Odwołując się do regulacji z art. 560⁸ k.p.c. A. Budniak-Rogała przyjmuje, że przepis art. 757 k.p.c. nie będzie miał zastosowania do zabezpieczeń udzielonych na podstawie art. 755²–755⁴ k.p.c. – tak: A. Budniak-Rogała, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 201-202, zob. także: J. Jagieła, *Nakazanie...*, *op.cit.*, s. 320

755² § 5 k.p.c.)⁵⁴. Wykładnia systemowa wskazuje, że norma wynikająca z art. 755² § 5 k.p.c. ma zastosowanie wyłącznie do postanowień, w których przedłużono zakaz lub nakaz wydany przez Policję lub Żandarmerię Wojskową, ale w piśmiennictwie stwierdzono, że ma ona zastosowanie również w przypadku udzielenia zabezpieczenia na podstawie art. 755 k.p.c. *Ratio legis* takiego rozwiązania związane jest ze szczególną rolą, którą podmioty te pełnią w systemie zapobiegania przemocy w rodzinie⁵⁵.

Podsumowanie

Nowy sposób zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych służy ochronie osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zapewnieniu tymczasowej ochrony prawnej⁵⁶. Jest on uwarunkowany uprzednim wydaniem nakazu lub zakazu przez właściwy organ (Policję, Żandarmerię Wojskową lub sąd). Jeżeli taki nakaz lub zakaz nie został wydany, sąd nie może udzielić zabezpieczenia na zasadach określonych w art. 755²–755⁴ k.p.c., ale na zasadach ogólnych (art. 755 k.p.c.)⁵⁷. Z art. 755 k.p.c. wynika bowiem, że jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni. To oznacza, że udzielenie zabezpieczenia może polegać również na wydaniu nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez osobę stosującą przemoc w rodzinie lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wówczas, gdy nakaz lub zakaz nie został wydany przez Policję lub Żandarmerię Wojskową⁵⁸, albo przez wydanie nakazu i zakazu łącznie⁵⁹, nie wyłączając także sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych⁶⁰. Procedowanie na zasadach ogólnych oznacza, że w tym wypadku nie będą miały zastosowania reguły określone w art. 755²–755⁴ k.p.c., w szczególności: maksymalnie 3-dniowy termin na rozpoznanie wniosku, obowiązek sądu sporządzenia brakujących odpisów wniosku i załączników czy możliwość stosowania doręczeń przez Policję (Żandarmerię Wojskową)⁶¹.

⁵⁴ P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 73-74; T. Partyk [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 15; A. Banaszewska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Legalis 2022, art. 755² k.p.c., nb. 12

⁵⁵ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 38-39

⁵⁶ F. Manikowski, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 36

⁵⁷ E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 16

⁵⁸ P. Woś, *Postępowanie...*, *op.cit.*, s. 74

⁵⁹ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb. 5

⁶⁰ G. Julke [w:] *Postępowanie zabezpieczające...*, *op.cit.*, s. 194

⁶¹ E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb. 16

Upřednie wydanie nakazu lub zakazu przez Policję, Żandarmerię Wojskową lub sąd powoduje, że postępowanie zabezpieczające wobec sprawcy przemocy w rodzinie toczy się na podstawie przepisów szczególnych (art. 755²–755⁴ k.p.c.). Wskazane przepisy nie są jednak wyczerpujące, dlatego – zdaniem E. Stefańskiej - w sprawach o udzielenie zabezpieczenia w postaci przedłużenia czasu trwania nakazu lub zakazu sąd jest zobligowany do stosowania także przepisów ogólnych o postępowaniu zabezpieczającym (art. 730 i n. k.p.c.) w zakresie, w jakim nie są one sprzeczne z regulacją szczególną. Zastosowanie będzie miał zwłaszcza art. 730¹ § 1 k.p.c., który wymaga od wnioskodawcy uprawdopodobnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Jednakże na ocenę sądu w tym zakresie wpływ powinien mieć fakt upředniego wydania przez Policję lub Żandarmerię Wojskową nakazu lub zakazu, który podlega kontroli sądu pod względem jego legalności i zasadności. Jednakże takie orzeczenie sądu – jeżeli zostałyby wydane – nie będzie wiązało sądu rozpoznającego wniosek o udzielenie zabezpieczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) z uwagi na inny przedmiot⁶². Innymi przepisami ogólnymi o postępowaniu zabezpieczającym, które mają zastosowanie w sprawach o udzielenie tego sposobu zabezpieczeń, są m.in.: art. 733 k.p.c. (dotyczący udzielenia zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie), art. 734 k.p.c. (dotyczący właściwości sądu), art. 735 k.p.c. (dotyczący składu sądu), art. 741 k.p.c. (dotyczący zaskarżalności postanowienia zażaleniem), art. 742 k.p.c. (dotyczący możliwości uchylecia lub zmiany postanowienia), art. 744 k.p.c. (dotyczący upadku zabezpieczenia)⁶³, czy art. 753 § 2 k.p.c. (pozwalający na rozpoznanie wniosku o udzielenie zabezpieczenia w sprawach niecierpiących zwłoki przez sąd w składzie jednego sędziego)⁶⁴. Przebieg postępowania zabezpieczającego wobec sprawcy przemocy w rodzinie nie różni się zatem zbytnio od postępowania zabezpieczających w innych sprawach, a przepisy szczególne dotyczące tego sposobu zabezpieczenia służą w szczególności zapewnieniu szybkości postępowania i jak najlepszej ochronie osób dotkniętych przemocą. Jest to widoczne zwłaszcza wobec małoletnich ofiar przemocy, w stosunku do których sąd opiekuńczy może wszcząć postępowanie zabezpieczające z urzędu.

⁶² E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb 17

⁶³ E. Stefańska [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex 2022, art. 755² k.p.c., nb 18

⁶⁴ M. Strus-Wołos [w:] *Kodeks...*, *op.cit.*, Lex art. 755³ k.p.c., nb. 8

Bibliografia:

1. Banaszewska A. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, P. Rylski (red.), Legalis 2022,
2. Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I., *Postępowanie cywilne*, Warszawa 2020,
3. Budniak-Rogała A., *Postępowanie w przedmiocie odizolowania osoby stosującej przemoc w rodzinie od osób dotkniętych tą przemocą (art. 560² i n. KPC) – zagadnienia wybrane* [w:] *Symbolae Andreae Marciniak dedicatae*, J. Jagieła (red.), R. Kulski (red.), Warszawa 2022,
4. Ereciński T. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające*, T. Ereciński (red.), Warszawa 2016, Lex
5. Ereciński T., *O zabezpieczeniu nowacyjnym*, Przegląd Sądowy 1992, nr 3,
6. Flaga-Gieruszyńska K. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające*, J. Gołaczyński (red.), Warszawa 2021, Lex
7. Flejszar R. *Podstawy zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym – wybrane zagadnienia (art. 730¹, 753 i 753¹ k.p.c.)* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych. Materiały konferencyjne. Ogólnopolski Zjazd Katedr Postępowania Cywilnego Szczecin – Niechorze (28-30 września 2007 r.)*, H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2009,
8. Gil I. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, E. Marszałkowska-Krześ (red.), Legalis 2021,
9. Jagieła J. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom IV. Komentarz. Art. 730–1095¹*, Warszawa 2020, Legalis
10. Jagieła J., *Nakazanie przez Policję osobie stosującej przemoc w rodzinie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia* [w:] *Symbolae Andreae Marciniak dedicatae*, J. Jagieła (red.), R. Kulski (red.), Warszawa 2022,
11. Jagieła J., *Tymczasowa ochrona prawna w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2007,
12. Jakubecki A. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217*, A. Jakubecki (red.), Lex 2019,
13. Jakubecki A. [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego. Postępowanie zabezpieczające, tom V*, A. Jakubecki (red.), Warszawa 2016,
14. Jakubecki A., *Cele i funkcje postępowania zabezpieczającego według Kodeksu postępowania cywilnego* [w:] *Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych w praktyce sądowej*, R. Kulski (red.), Warszawa 2022, Legalis
15. Julke G. [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System Postępowania Cywilnego, tom 8*, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2021,
16. Kamiński G., *Nowe postępowanie odrębne w sprawie przemocy domowej*, Nowa Currenda 2021, nr 2,
17. Laskowska-Hulisz A., *Postępowanie nieprocesowe w sprawach o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazanie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, Lex 2020

Faculty of Law and Administration

18. Manikowski F., *Postępowanie w sprawie o zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia – analiza badań aktowych*, Prawo w Działaniu 2022, nr 50,
19. Mądrzak H., *Charakter i zakres ochrony prawnej* [w:] *Jednolitość prawa sądowego cywilnego a jego odrębności krajowe*, M. Sawczuk (red.), Lublin 1997,
20. Muliński M. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz. Art. 730-1217*, J. Jankowski (red.), Warszawa 2019, Legalis
21. Partyk T. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie nieprocesowe. Postępowanie w razie zaginięcia lub zniszczenia akt. Postępowanie zabezpieczające. Komentarz*, O.M. Piaskowska (red.), Lex 2022,
22. Stefańska E. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 478-1217*, M. Manowska (red.), Lex 2022,
23. Strus-Wołos M. [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Tom IV, Artykuły 730-1088*, T. Wiśniewski (red.), Warszawa 2021, Lex,
24. Strus-Wołos M., *Stąpienie po polu minowym. Rzecz o nowych przepisach postępowania cywilnego o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia*, Głos Prawa 2020, t.3, <https://glosprawa.pl/artyku1-162/stapanie-po-polu-minowym-rzecz-o-nowych-przepisach-postepowania-cywilnego-o-zobowiazanie-osoby-stosujacej-przemoc-w-rodzinie-do-opuszczenia-wspolnie-zajmowanego-mieszkania-i-jego-bezposredniego-otocz> (dostęp z dnia: 1.12.2022)
25. Studzińska J., Julke G. [w:] [w:] *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. System Postępowania Cywilnego, tom 8*, K. Flaga-Gieruszyńska (red.), Warszawa 2021,
26. Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 30 kwietnia 2020 r.o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, <https://sip.lex.pl/#/act-project/102859216?unitId=justification> (dostęp z dnia 21.12.2020 r.)
27. Walasik M. [w:] *System prawa procesowego. Postępowanie zabezpieczające. t. V*, T. Ereciński (red. naczelny), A. Jakubecki (red. Naukowy) Warszawa 2016,
28. Wengerek E., *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne*, Warszawa 2009
29. Woś P., *Postępowanie względem osoby stosującej przemoc w rodzinie w Kodeksie postępowania cywilnego*, Studia Prawnicze KUL 2022, nr 3,
30. Zedler F., *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, t. I*, Toruń 1995

Wykaz aktów prawnych:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218)

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 956)

Faculty of Law and Administration

Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. 2021.1214 t.j.)

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (Dz.U. 2021.1882 t.j.)

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2021.1805 t.j.)

Wykaz orzeczeń:

Postanowienie SA w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2013 r., I ACZ 590/13, LEX nr 1313386;

Postanowienie SA w Poznaniu z dnia 6 maja 2013 r., I ACZ 766/13, LEX nr 1313388;

Postanowienie SO w Gdańsku z dnia 13 stycznia 2013 r., III Cz 42/13, POSAG 2013/2/112-119

Abstract:

The article has a scientific and research character. Its purpose is to discuss the protective proceedings against the perpetrator of domestic violence in the area of Polish civil proceedings and to answer questions about the manner of such security, its subject, purpose, course of the proceedings and the provision of security. The answers to these questions may have not only dogmatic, but also practical value, especially since there are no scientific studies on this topic. Although the basic research method used in the article is a formal and dogmatic analysis, the practice of applying the law was also taken into account, using the analysis of the jurisprudence of common courts and the scientific discussion conducted on the basis of these judgments. This new method of securing non-monetary claims of a novation nature serves to protect people affected by domestic violence and to provide temporary legal protection by isolating the victim from the entity using violence in situations where it poses a threat to the life or health of household members. Securing is subject to prior issuing of an order or prohibition by the competent authority (Police, Military Police or court). If such an order or prohibition has been issued, the court may grant security on the terms set out in Art. 755–7554 of the Code of Civil Procedure, if there is no prior order, the security is granted on general terms (Article 755 of the Code of Civil Procedure).

Keywords: protective proceedings; domestic violence; code of civil procedure

Postępowanie zabezpieczające wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie (iThenticate Similarity Report)

ORIGINALITY REPORT

35%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	www.gov.pl Internet	569 words — 10%
2	pwd.iws.gov.pl Internet	248 words — 4%
3	www.ksiegarnia.beck.pl Internet	202 words — 4%
4	czasopisma.kul.pl Internet	169 words — 3%
5	ijsr.journals.umcs.pl Internet	112 words — 2%
6	repozytorium.amu.edu.pl Internet	91 words — 2%
7	dspace.uni.lodz.pl Internet	72 words — 1%
8	Joanna Bodio. "Kurator dla osoby niepełnosprawnej a kurator dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo", <i>Studia Iuridica Lublinensia</i> , 2021 Crossref	61 words — 1%
9	powiat-cieszyn.lk.pl	

Internet

51 words — 1%

10 sip.lex.pl
Internet

47 words — 1%

11 wnus.edu.pl
Internet

47 words — 1%

12 glosprawa.pl
Internet

46 words — 1%

13 www.wolterskluwer.com
Internet

45 words — 1%

14 apcz.umk.pl
Internet

39 words — 1%

15 journals.ur.edu.pl
Internet

39 words — 1%

16 bc.wydawnictwo-tygiel.pl
Internet

33 words — 1%

17 kancelaria-dek.pl
Internet

33 words — 1%

18 sp.ka.edu.pl
Internet

33 words — 1%

19 standardyprawa.pl
Internet

31 words — 1%

20 www.ewindykacja24.pl
Internet

29 words — 1%

EXCLUDE QUOTES OFF

EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON

EXCLUDE SOURCES < 1%

EXCLUDE MATCHES OFF